

■ Φιλέλληνες ξένοι, συμπαραστάτες στὸν Ἀγῶνα τοῦ '21

Ἔντουαρντ Κόντρινγκτον*

«Ὁ πιὸ ἀληθινὸς Ἕλληνας...»

† 28η Ἀπριλίου 1851

Ἀγγλος ναύαρχος, τὸ ὄνομα τοῦ ὁποίου συνδέθηκε μὲ μία ἀπὸ τὶς αποφασιστικότερες στιγμὲς τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπανάστασης, τὴν *Ναυμαχία τοῦ Ναυαρίνου*.

Ὁ Ἔντουαρντ Κόντρινγκτον (Edward Codrington) – Ἐδουάρδος Κόδρινγκτων τὸ ἑξέλληνισμένο ὄνομά του – γεννήθηκε στὸ Λονδίνο στὶς 27 Ἀπριλίου 1770. Καταγόταν ἀπὸ πλοῦσια οἰκογένεια γαιοκτημόνων.

Σὲ ἡλικία 13 χρονῶν κατατάχθηκε στὸ ἀγγλικὸ πολεμικὸ ναυτικὸ καὶ γρήγορα ξεχώρισε γιὰ τὶς ἱκανότητές του. Στὰ 25 του ἀνέλαβε κυβερνήτης τοῦ πολεμικοῦ Μπάμπετ καὶ στὴν συνέχεια τῆς φρεγάτας Ντρουΐτ.

Ὡς κυβερνήτης τοῦ πλοίου Ὡρίων ἔλαβε μέρος στὴν περίφημη ναυμαχία τοῦ Τραφάλγκαρ (21 Ὀκτωβρίου 1805) ἐναντίον τοῦ γαλλοῖσπανικοῦ στόλου.

Ναυμαχία τοῦ Τραφάλγκαρ.

Στὸ τέλος τῆς μάχης, ὅταν δόθηκε ἓνα σπαθὶ σὲ κάθε καπετάνιο τοῦ βρετανικοῦ στόλου καὶ 10 λίρες σὲ κατώτερους ἀξιωματικούς, ὁ Κόντρινγκτον ἀρνήθηκε τὸ σπαθὶ με τὸ ἐπιχείρημα, ὅτι τὸ πόσο πού δαπανήθηκε θὰ ἔπρεπε νὰ εἶχε μοιραστεῖ στὸ πλήρωμά του.

Αργότερα έλαβε μέρος με τον βαθμό του ύποναυάρχου στις έπιχειρήσεις των Άγγλων έναντίον των Ήνωμένων Πολιτειών της Αμερικής (1812-1815).

* * *

Οί διοικητικές του ικανότητες και οί άξιέπαινες ύπηρεσίες του, συνέβαλαν στην προαγωγή του σε ύποναύαρχο στις 4 Ίουνίου 1814. **Σ**την συνέχεια, τó 1815 ή Βρετανική Κυβέρνηση τον τίμησε με τó μετάλλιο του Ίππότη Ταξιάρχη του Τάγματος του Λουτρού.

Στις 10 Ίουλίου 1821, σε άναγνώριση της μακράς θητείας του και των ύπηρεσιών του, ή Βρετανική Κυβέρνηση προβίβασε τον Κόντρινγκτον σε άντιναύαρχο και τον τίμησε με τον Χρυσό Στρατιωτικό Σταυρό, ένω τον Φεβρουάριο του 1822, ή Βασιλική Έταιρεία τον τίμησε με τον τίτλο του Έταίρου.

Η περίοδος αυτή ήταν έξαιρετικά κρίσιμη για την πορεία του Κόντρινγκτον. **Η** έναρξη της Έλληνικής Έπαναστάσεως τó 1821 συμπίπτει περίπου χρονικά με την τραγική άπώλεια του υίου του Κόντρινγκτον, δοκίμου άξιωματικού της φρεγάτας «Καμπριάν». **Ο** υίός του πνίγηκε όταν τó πλοίο του άντιμετώπισε μία κακοκαιρία κοντά στην Ύδρα τó Νοέμβριο του 1822. **Η**δη άπό την περίοδο αυτή ó Κόντρινγκτον άναπτύσσει ένα έντονο ένδιαφέρον για τις έξελίξεις στην Έλλάδα και προοδευτικά, Φιλελληνικά αισθήματα.

Από τó 1822 έως τó 1826 ύπηρέτησε σε έπιτελικές ύπηρεσίες στην Μεγάλη Βρετανία. **Τ**ήν περίοδο αυτή συμπεριλαμβανόταν στους συνδρομητές της Φιλελληνικής Έπιτροπής του Λονδίνου, πού ιδρύθηκε τó 1823, και ήταν άπό τους χορηγούς των έράνων πού πραγματοποιούσε τó φιλελληνικό κομιτάτο του Λονδίνου.

Μάλιστα άπό τó καλοκαίρι του 1826, είχε πυκνή άλληλογραφία με τον άρχηγό του Έλληνικού Στρατού, στρατηγό Ρίτσαρντ Τσώρτς (Richard Church), τον άρχηγό του Έλληνικού Πολεμικού Ναυτικού, ναύαρχο Τόμας Κοχρέϊν (Thomas Cochrane) και τον πλοίαρχο Φράνκ Άμπνεϊ Χέστινγκς (Frank Abney Hastings), κυβερνήτη της «Καρτερίας», του πρώτου άτμοκίνητου πολεμικού πλοίου στην Έλλάδα.

Η άλληλογραφία αυτή ήταν άποφασιστικής σημασίας για την καλλιέργεια του Φιλελληνισμού του μεγάλου ναυ-

άρχου Κόντρινγκτον. Παράλληλα όμως, είχε την ευκαιρία να μελετήσει και να κατανοήσει όσα ελάμβαναν χώρα στην Ελλάδα, την δυναμική των εξελίξεων, τις ισορροπίες δυνάμεων, την γεωστρατηγική της περιοχής, τον ρόλο των Τούρκων και των Αιγυπτίων και την ψυχοσύνθεση των πρωταγωνιστών της Έπανάστασης. Οί γνώσεις αυτές αποδείχθηκαν ιδιαίτερα χρήσιμες, τόσο για τον ίδιο ως στρατιωτικό, όσο και για το μέλλον του απελευθερωτικού αγώνα των Ελλήνων.

* * *

Μετά τον Απρίλιο του 1826, η έξοδος του Μεσολογγίου συγκρόνησε καθοριστικά την Εύρωπη και πυροδότησε την πλέον κρίσιμη και έντακτη φάση του διεθνούς Φιλελληνικού κινήματος. **Η** κοινή γνώμη και ο τύπος έβλεπαν ότι η Έλληνική Έπανάσταση έσβηνε και απαιτούσαν μία δυναμική παρέμβαση υπέρ των Ελλήνων.

Κάτω από την πίεση αυτή και μία σειρά άλλων παραγόντων, οί Μεγάλες Δυνάμεις της εποχής (Μεγάλη Βρετανία, Γαλλία και Ρωσία) αποφάσισαν να επέμβουν. **Η** κίνηση αυτή έξυπνηρετούσε την Ρωσία, ή όποια επιδίωκε την εξασθένηση της όθωμανικής αυτοκρατορίας και την μείωση των έδαφών της, και παράλληλα την σύσταση ενός ανεξαρτήτου Όρθόδοξου Χριστιανικού κράτους, στο όποιο θα μπορούσε να ασκεί έπιρροή. **Οί** Βρετανοί και οί Γάλλοι έδέχοντο μία διαρκώς δισγκούμενη πίεση από τὰ φιλελληνικά κινήματα για να βοηθήσουν τους όμόθρησκους Εύρωπαίους και να έλευθερώσουν την κοιτίδα του δυτικού πολιτισμού.

Παράλληλα, οί βιαιοπραγίες των Τούρκων, οί σφαγές των Έλληνικών πληθυσμών στην Χίο, την Κάσο, τὰ Ψαρά, τὸ Μεσολόγγι κλπ., και τέλος ή πολιτική «καμένης γής», βίαιου εξισλαμισμού και μαζικής μεταφορᾶς του Έλληνικού πληθυσμού στην Αφρική, που ύλοποιούσε ό Ίμπραήμ, δέν μπορούσαν να άγνοηθοῦν από την πολιτισμένη Δύση.

Όταν ανέλαβε στην Μεγάλη Βρετανία πρωθυπουργός ό μέγάλος Φιέλληνας Τζώρτζ Κάννινγκ (George Canning), όδήγησε με πρωτοβουλίες του τις τρεις Μεγάλες Δυνάμεις στην ύπογραφή της Συνθήκης του Λονδίνου στις 6 Ιουλίου 1827.

Υπενθυμίζεται ότι η Μεγάλη Βρετανία είχε ήδη υπογράψει τὸ Πρωτόκολλο τῆς Ἀγίας Πετρούπολης τὸ 1826 μετὰ τὴν Ρωσία, καὶ ὅτι τώρα ἐνέτασσε τοὺς Γάλλους στὴν ὑπόθεση μετὰ στόχο νὰ χειραγωγηθεῖ σὲ κάποιον βαθμὸ ἡ Ρωσία. **Η** Συνθήκη ἀπαιτοῦσε ἀπὸ τὴν Πύλη ἄμεση ἀνακωχὴ καὶ τὴν δημιουργία μιᾶς αὐτόνομης Ἑλλάδας, φόρου ὑποτελεῖς στὸ Σουλτᾶνο.

Παράλληλα, οἱ τρεῖς δυνάμεις συμφώνησαν νὰ στείλουν τοὺς στόλους τους στὴν Ἑλλάδα, μετὰ ἐντολὴ νὰ ἐπιβάλουν τὴν ἐφαρμογὴ τῆς Συνθήκης τοῦ Λονδίνου.

Ο Ναύαρχος Κόντρινγκτον εἶχε διορισθεῖ ἤδη ἀπὸ τὸν Δεκέμβριο τοῦ 1826, διοικητὴς τοῦ Βρετανικοῦ Στόλου τῆς Μεσογείου καὶ κατέπλευσε στὴν Μάλτα τὴν 1η Φεβρουαρίου 1827, ἐπιβαίνοντας στὴν ναυαρχίδα «Ἀσία». **Μ**ετὰ τὴν ιδιότητα τοῦ ἀρχηγοῦ τοῦ Βρετανικοῦ Στόλου τῆς Μεσογείου, ἡ πρώτη του ἀποστολὴ ἦταν νὰ ἀκολουθήσει τὴν πολιτικὴ τοῦ προκατόχου του, ναύαρχου Χάρρυ Μπαράρντ-Νιλ (Harry Burrard-Neale) γιὰ τὴν προστασία τῶν Βρετανῶν ὑπηκόων καὶ τῶν Ἑπτανήσων, ποὺ ἀποτελοῦσαν τμῆμα τῆς Βρετανικῆς Αὐτοκρατορίας. **Σ**υγχρόνως, συνεχίζει τὴν ἀλληλογραφία μετὰ τὸν Τσώρτς, τὸν Κοχρέϊν, τὸν Χέστινγκς καὶ ἄλλους ἀξιωματοῦχους τῶν Ἑλληνικῶν δυνάμεων, λειτουργώντας κατὰ κάποιον τρόπο ὡς σύνδεσμος τῶν Ἑλλήνων μετὰ τὴν Βρετανικὴ κυβέρνησι.

Στις 19 Ἰουνίου 1827, μετὰ τὴν ὑποβολὴ ὑπομνήματος καὶ σχετικοῦ αἰτήματος τοῦ Στάτφορντ Κάννινγκ (Stratford Canning), Βρετανοῦ πρέσβη στὴν Κωνσταντινούπολη καὶ συγγενοῦς τοῦ Τζώρτζ Κάννινγκ, ὁ Βρετανικὸς Στόλος τῆς Μεσογείου, ἀπέπλευσε ἀπὸ τὴν Μάλτα καὶ ἔφθασε στὴν Ἑλλάδα στὶς ἀρχὲς Ἰουλίου, μετὰ ἀποστολὴ νὰ ἐπιβάλει τὴν Συνθήκη τοῦ Λονδίνου.

* * *

Η Συνθήκη αὐτή, προέβλεπε τὴν σύναψη συμφωνίας εἰρήνης μετὰ τὴν Ἑλλήνων καὶ Τούρκων, μετὰ βασικὸ ὄρο τὸν ἄμεσο τερατισμὸ τῶν ἐχθροπραξιῶν. **Υ**πῆρχε ὅμως καὶ ἓνα μυστικό, ἄκρως σημαντικό, ἄρθρο, βάσει τοῦ ὁποίου, ἂν ἡ τουρκικὴ πλευρὰ δὲν ἀπαντοῦσε ἢ ἀπέριπτε τὴν μεσολάβηση, οἱ Μεγάλες Δυνάμεις θὰ ἀναγνώριζαν τὴν Ἑλληνικὴ Ἀνεξαρτησία

καὶ θὰ λάμβαναν κάθε ἀπαραίτητο μέτρο γιὰ τὸν τερματισμὸ τῶν συγκρούσεων, ἰδανικὰ χωρὶς νὰ ἀναλάβουν στρατιωτικὴ δράση. **Μ**ὲ δεδομένο ὅμως, ὅτι ἡ Ὄθωμανικὴ αὐτοκρατορία ἦταν σαφῶς καὶ κατηγορηματικὰ ἀντίθετη μὲ τοὺς ὅρους τῆς Συνθήκης, ἐνῶ ὑλοποιοῦσε παράλληλα ἓνα σχέδιο συστηματικῆς ἐξόντωσης τοῦ Ἑλληνισμοῦ, ὁ ὅρος αὐτὸς οὐσιαστικὰ προέβλεπε τὴν χρησὴ στρατιωτικῶν μέσων. **Γ**ι' αὐτὸν ἐξάλλου τὸν λόγο εἶχαν συγκεντρωθεῖ οἱ τρεῖς στόλοι στὴν περιοχὴ.

Γιὰ τὴν ἀκρίβεια, τὸ μυστικὸ πρωτόκολλο τῆς Συνθήκης ἀπαρτίζετο ἀπὸ τρία ἄρθρα, σύμφωνα μὲ τὰ ὁποῖα ἡ Ὑψηλὴ Πύλη εἶχε διορίᾳ ἐνὸς μηνὸς γιὰ νὰ ἀποδεχθεῖ τὴν παρέμβαση τῶν τριῶν Δυνάμεων. **Μ**ετὰ τὴν πάροδο τῆς διορίας, οἱ τρεῖς πολεμικοὶ στόλοι ἦταν ἐξουσιοδοτημένοι νὰ ἀναλάβουν οἰαδήποτε ἐνέργεια ἔκριναν ἀπαραίτητη γιὰ νὰ ἐπιβάλουν τὴν εἰρήνευση.

Σύμφωνα μὲ τὸν τύπο, οἱ ἐνέργειες αὐτὲς θὰ ἐντάσσονταν στὸ πλαίσιο τῶν «φιλικῶν σχέσεων» μὲ τὴν Ὄθωμανικὴ Αὐτοκρατορία. **Σ**τὴν πράξη ὅμως, ἀπὸ τὴν στιγμή πού ἦταν γνωστὴ ἡ ἀδιαλλαξία τῶν Τούρκων καὶ τοῦ Ἰμπραήμ, προδιέγραφαν μία μεγάλης κλίμακας στρατιωτικὴ παρέμβαση.

Ο μεγάλος Βρετανὸς πολιτικὸς καὶ πρωθυπουργὸς Τζῶρτζ Κάννινγκ, στὸν ὁποῖο ἡ Ἑλλάδα ὀφείλει τὴν ἀνεξαρτησία της, εἶχε ἤδη λάβει τὶς ἀποφάσεις του, καὶ εἶχε δώσει σαφεῖς ὁδηγίες στὸν μεγάλο Ναύαρχο Κόντρινγκτον.

Οταν στὶς 8 Αὐγούστου 1827 ἀπεβίωσε ὁ Τζῶρτζ Κάννινγκ, πού ἦταν ὁ οὐσιαστικὸς πρωτεργάτης τῆς συνεννόησης τῶν τριῶν χωρῶν, ὁ Μέτερνιχ καὶ οἱ φίλα προσκείμενοι σὲ αὐτὸν κύκλοι τῆς Εὐρώπης πανηγύρισαν, θεωρώντας δεδομένη τὴν διάλυση τῆς συμμαχίας. **Η** Συνθήκη εἶχε ὅμως στηθεῖ σὲ γερὲς βάσεις.

Τὴν ἴδια περίοδο, ὁ Ἰμπραήμ Πασᾶς στὴν Πελοπόννησο καὶ οἱ Τούρκοι στὴν Στερεὰ Ἑλλάδα, ἐπέμεναν ὅτι ἡ Ἐπανάσταση εἶχε κατασταλεῖ. **Τ**ρομοκρατοῦσαν τοὺς κατοίκους, κατέστρεφαν χωριὰ καὶ καλλιέργειες, ὑποχρέωναν τοὺς Ἕλληνες νὰ προσκυνήσουν, ἐνῶ χιλιάδες πολιτῶν συλλαμβάνονταν καὶ ὁδηγοῦνταν μεθοδικὰ ὡς σκλάβοι στὴν Αἴγυπτο.

Μνημεῖο στὴν Πύλο (Ναυαρίνο) ἀφιερωμένο στὸν Ναύαρχο Κόντρινγκτον καὶ τοὺς Ναυάρχους Ντὲ Πινὺ καὶ Χαίντεν.

Ἡ ναυμαχία τοῦ Ναυαρίνου.

Τὸ κέντρο τοῦ πίνακα ἀπεικονίζει ἓνα ἀπὸ τὰ πλοῖα ποὺ συμμετείχαν στὸν βρετανικὸ στόλο. Λίγα χρόνια ἀργότερα, ὁ Χέρνυ Κόντριγκτον, υἱὸς τοῦ Κόντριγκτον, ὁ ὁποῖος εἶχε πολεμήσει μὲ τὸν πατέρα του στὸ Ναβαρίνο καὶ τραυματίστηκε σοβαρά, ἀνέλαβε τὴν διοίκηση αὐτοῦ τοῦ πλοίου. 10^ο αἰ.

Ἔργο τοῦ Τζὸν Κρίστιαν Σέτκυ.

γιο τοῦ ἀγῶνα. **Μ**ὲ τὰ δεδομένα αὐτά, ἡ κάθοδος τοῦ συμμαχικοῦ στόλου στὴν Ἑλλάδα καὶ ἡ σύγκρουση μὲ Τούρκους καὶ Αἰγύπτιους, ἦταν ἀναπόφευκτη.

* * *

Ἔτσι στὶς 5 Αὐγούστου 1827 ὁ βρετανικὸς στόλος, μὲ ἐπικεφαλῆς τὸν Κόντριγκτον, καὶ ὁ γαλλικὸς, μὲ ἐπικεφαλῆς τὸν Ντὲ Ρινί (De Rigny), ἔφθασαν στὸ Ναύπλιο. **Ἐ**κεῖ, ἀνήγγειλαν ἐπίσημα στὴν Ἑλληνικὴ κυβέρνηση τὴν Συνθήκη τοῦ Λονδίνου. **Π**αράλληλα, ζήτησαν νὰ μεταφερθεῖ ἡ πρωτεύουσα τοῦ κράτους στὴν Αἴγινα, πρᾶγμα ποὺ ἔγινε.

Ὁ Ναύαρχος Κόντριγκτον ἔφθασε στὸ Ναυαρίνο στὶς 12 Σεπτεμβρίου 1827. **Ἐ**κεῖ συναντήθηκε μὲ τὸν Ἱμπραήμ πασᾶ, καὶ τοῦ ἐξήγησε τὶς θέσεις τῶν Μεγάλων Δυνάμεων. **Σ**τὴν συνέχεια μετέφερε τὸν στόλο του στὴν Ζάκυνθο. **Σ**τὸ Ναυαρίνο παρέμεινε μιὰ φρεγάτα μὲ ἀποστολὴ νὰ περιπολεῖ καὶ νὰ παρακολουθεῖ τὶς κινήσεις τῶν Τουρκο-αιγυπτίων.

Τὰ γεγονότα ἀποδεικνύουν τόσο τὰ φιλελληνικὰ αἰσθήματα τοῦ μεγάλου Κόντριγκτον, ὅσο καὶ τὴν ἀποστολὴ ποὺ τοῦ εἶχε ἀναθέσει ὁ ἄλλος μέγας Φιλέλληνας Τζῶρτζ Κάννινγκ. **Θ**εωρητικὰ ἡ ἀποστολὴ τοῦ Κόντριγκτον ἦταν νὰ ἐπιβάλλει μιὰ ἐκεχειρία, καὶ τὴν κατάπαυση πυρὸς καὶ ἀπὸ τὰ δύο μέρη.

Παρόλα αὐτά, ὁ Κόντριγκτον συμφώνησε νὰ ἐπιτρέψει στὸν Ἄγγλο ναύαρχο καὶ ἀνιψιὸ τοῦ παλαιοῦ του διοικητή,

Τόμας Κοχρέϊν, να συνεχίσει καθοριστικής σημασίας πολεμικές επιχειρήσεις στον Κορινθιακό κόλπο. **Έτσι** ο μεγάλος Φιλέλληνας Χέστινγκ επέτυχε ανενόχλητος να διαλύσει ολόκληρο τον Τουρκικό στόλο στον Κορινθιακό κόλπο. **Η** νίκη αυτή ήταν απαραίτητη για την πρόοδο των επιχειρήσεων για την απελευθέρωση της Στερεάς Ελλάδας.

Ναυμαχία του Ναβαρίνου.

Όμοίως ο Κόντρινγκτον επέτρεψε στις Έλληνικές στρατιωτικές δυνάμεις να δημιουργήσουν επαναστατικές εστίες στην Ήπειρο, και στον Στρατηγό Τσώρτς να στείλει στρατό έναντίον της Πάτρας και των τουρκικών θέσεων στην δυτική Στερεά Ελλάδα.

Είναι σαφές επομένως ότι στον Κόντρινγκτον όφειλουν οι Έλληνες την ενσωμάτωση των εδαφών της Στερεάς Ελλάδας στο νεοσύστατο Έλληνικό κράτος.

* * *

Στις αρχές Οκτωβρίου, ενώθηκαν τα ρωσικά και τα γαλλικά πλοία με τα βρετανικά, και σχηματίστηκε ο συμμαχικός στόλος, υπό την διοίκηση του Ναυάρχου Κόντρινγκτον. **Όμως** και πάλι ο ένιαϊος στόλος υστερούσε σε σχέση με αυτόν του έχθρου.

Το μεσημέρι της 8ης Οκτωβρίου οι δύο αντίπαλοι στόλοι είχαν πάρει τις τελικές θέσεις τους.

Γύρω στις 6 μ.μ. τα πάντα είχαν τελειώσει. **Οί** σύμμαχοι είχαν θριαμβεύσει! **Από** τα 89 πλοία του τουρκοαιγυπτιακού στόλου τα 60 είχαν βυθιστεί ή καταστραφεί, 15 είχαν ριχθεί στα άβυθία του Κόλπου του Ναβαρίνου έχοντας ύποστει μεγάλες ζημιές και μόλις 14, υπό τον Ίμπραήμ, έφυγαν αλώβητα και έφτασαν μετά από 2 μήνες στην Αλεξάνδρεια. **Τουλάχιστον** 4.000 Οθωμανοί σκοτώθηκαν και περισσότεροι από 2.000 τραυματίστηκαν.

Από την πλευρά των συμμάχων, πλοίο δεν βυθίστηκε κανένα, μόνο όρισμένα, όπως ή «Asia» υπέστησαν μεγάλες ή μικρότερες ζημιές. **Οί** σύμμαχοι είχαν 181 νεκρούς και 480 τραυματίες (272 Άγγλοι, 185 Γάλλοι και 198 Ρώσοι σκοτώθηκαν ή τραυματίστηκαν).

Η νίκη ήταν πλέον όριστική και άποφασιστική, και ο Ναύαρχος Κόντρινγκτον ήταν ο μεγάλος νικητής και ήρωας του Ναυαρίνου.

* * *

Όπως ήταν φυσικό, η νίκη του συμμαχικού στόλου στο Ναβαρίνο πανηγυρίστηκε έντονα στην Ελλάδα. Ο λαός έβλεπε ότι η ημέρα της ελευθερίας ζύγωνε. Απόλυτη ικανοποίηση επικράτησε στο Παρίσι και την Αγία Πετρούπολη. **Μάλιστα**, οί Γάλλοι, πέρα από την σημαντική συμβολή τους στη νίκη ένωσαν και τεράστια ήθικη ικανοποίηση για την έπιτυχία του ναυτικού τους, που είχε γνωρίσει πανωλεθρία στο Τραφάλγκαρ. **Οί Ρώσοι**, οί όποιοι περισσότερο απ' όλους έπιδίωξαν την σύγκρουση, θεώρησαν ότι πέτυχαν ένα ισχυρό πλήγμα στην όθωμανική αυτοκρατορία.

Στή Βρετανία, όπου υπήρχε έντονο φιλελληνικό κλίμα, η συμμαχική νίκη έγινε δεκτή, αρχικά, με ένθουσιασμό. **Ο** Κόντρινγκτον τιμήθηκε με τó παράσημο του Τάγματος του Λουτρού (Order of the Bath).

Όστόσο, η άλλαγή της Κυβέρνησης τόν Ιανουάριο του 1828, όποτε ανέλαβε την έξουσία ο νικητής του Ναπολέοντα στο Βατερλό, δούκας του Ουέλινγκτον, άλλαξε τά δεδομένα.

Ο Κόντρινγκτον κατηγορήθηκε και έπιτιμήθηκε, έπειδή είχε υπερβεί τις έντολές του Άγγλικού Ναυαρχείου. **Ο** Βρετανός πρωθυπουργός δούκας του Ουέλινγκτον χαρακτήρισε την Ναυμαχία «άτυχές και άπαισιο γεγονός», ενώ μερίδα πολιτικών ύποστήριξε ότι ο Κόντρινγκτον έπρεπε να παραπεμφθεί στο ναυτοδικείο για άνυπακοή, έπειδή δεν είχε έντολή να δράσει.

Έπίσης ένα γεγονός που δεν είχε ύποπέσει στην αντίληψη του Κόντρινγκτον του δημιούργησε σοβαρά προβλήματα. **Όπως** αναφέρθηκε, τά πλοία του Ίμπραήμ (όπως και αυτά της ναυτικής μοίρας της Τύνιδας, που δεν είχαν πάρει μέρος στην ναυμαχία), έφυγαν για την Αλεξάνδρεια. **Φ**αίνεται ότι στα 21 μεταγωγικά που συνόδευαν τά πλοία του, υπήρχαν Έλληνες αξιμάλωτοι.

Γραμματόσημο του 1927, τó όποίο εκδόθηκε από τά Έλληνικά Ταχυδρομεία, με άφορμή τήν 100ή επέτειο της Ναυμαχίας του Ναβαρίνου. Απεικονίζει τόν Αρχηγό που διοικούσε τόν Συμμαχικό Στόλο, Ναύαρχο Έντουαρντ Κόντρινγκτον.

Τὸ Ἀρχοντικό Κόντριγκτον καὶ Χάμπτον. Μία μπλὲ πλάκα πρὸς τιμὴν τοῦ μεγάλου Ναυάρχου παρουσιάστηκε στὶς 29 Σεπτεμβρίου 2009, στὴν ὁδὸ Western 140, Hampton Lodge, Brighton, ἀπὸ τὸν Ἑλληνα Πρέσβη στὸ Ἡνωμένο Βασίλειο, παρουσία τοῦ Δημάρχου τοῦ Μπράιτον καὶ Χόβ καὶ ἐνὸς μεγάλου ἀριθμοῦ ἄλλων τοπικῶν καὶ διεθνῶν ἀξιωματοῦχων.

Ο γενναῖος ναυτικὸς ἀγωνίστηκε νὰ ἀποκαταστήσει τὴν ὑπόληψή του καὶ τὰ κατάφερε. **Τὸ** 1831 ἀναμίχθηκε στὴν πολιτικὴ καὶ ἐξελέγη βουλευτὴς στὴν περιφέρεια τοῦ Ντέβονπορτ. **Ὡς** μέλος τοῦ ἀγγλικοῦ κοινοβουλίου ἐπέτυχε, ἀνάμεσα σὲ ἄλλα, νὰ δοθεῖ ἀποζημίωση 60.000 λιρῶν σὲ ὅσους πολέμησαν στὸ Ναβαρίνο.

Μετὰ τὴν ἄνοδο τοῦ Γουλιέλμου Δ΄ στὸν ἀγγλικὸ θρόνο

Σχετικὲς ἐρωτήσεις ὑποβλήθηκαν στὴν βρετανικὴ Βουλὴ τὸν Μάρτιο τοῦ 1828. **Γι**νόταν λόγος γιὰ 2.000 ἄνδρες αἰχμαλώτους, πολλοὶ ἀπὸ τοὺς ὁποίους ἦταν τραυματίες, καὶ 600 γυναικόπαιδα. **Ἄ**λλες ἀναφορὲς ἔκαναν λόγο γιὰ 5.000 αἰχμαλώτους. **Κα**τηγορήθηκε ὁ Κόντριγκτον ὅτι κακῶς ἄφησε τὰ πλοῖα τοῦ Ἰμπραήμ νὰ φύγουν χωρὶς νὰ τὰ ἐλέγξει καὶ τοῦ ἀφαιρέθηκε ἡ διοίκησις τῶν ναυτικῶν βρετανικῶν δυνάμεων τῆς Μεσογείου.

Ἐν τούτοις, στὸν ἴδιο δόθηκε ἡ ἐντολὴ νὰ πάει στὴν Ἀλεξάνδρεια γιὰ τὶς τελικὲς διαπραγματεύσεις μὲ τὸν Μοχάμετ Ἀλῆ καὶ ἐπέτυχε συμφωνία γιὰ τὴν ἀποχώρησις τῶν στρατευμάτων τοῦ υἱοῦ Ἰμπραήμ ἀπὸ τὴν Πελοπόννησο στὶς 6 Αὐγούστου 1828.

* * *

Ἐχοντας περιπέσει σὲ δυσμένεια, ἀνακλήθηκε στὴν Ἀγγλία καὶ ἀνέλαβε τὴν διοίκησις ἐκπαιδευτικῶν μονάδων.

Ἀρνήθηκε τὴν σύνταξιν τοῦ Οὐέλινγκτον καὶ διαπληκτίστηκε μὲ τὸν Δοῦκα τοῦ Κλάρενς (μετέπειτα Γουλιέλμο Δ΄) γιὰ τὰ ἔξοδα τῆς προαγωγῆς του στὸ Τάγμα τοῦ Λουτροῦ. **Σ**ὲ κάθε περίπτωσις αὐτὸ συνέβη ἐπειδὴ οἱ ἄνδρες του δὲν εἶχαν, κατὰ τὴν ἀποψὴ του, ἀνταμιφθεῖ ἐπαρκῶς γιὰ τὶς προσπάθειες τους στὴν μάχην.

Τὸ ἴδιο διάστημα ἀναλώθηκε σὲ προσπάθειες ὑπεράσπισης τοῦ ἑαυτοῦ τοῦ ἀπὸ τὶς ἐναντίον του κατηγορίες, οἱ ὁποῖες περιέχονται στὰ «Ἀπομνημονεύματά» του, ποὺ ἐκδόθηκαν μετὰ τὸν θάνατον τοῦ τὸ 1873.

ἔπαυσε ἢ ἐναντίον του δυσμένεια καὶ σὶς 10 Ἰανουαρίου 1837 προήχθη σὲ ναύαρχο.

Τὸ 1839 παραιτήθηκε γιὰ νὰ ἀναλάβει τὴν ἀρχηγία τοῦ στόλου στὸ Πόρτσμουθ, θέση στὴν ὁποία παρέμεινε ἕως τὸ 1842.

* * *

Ὁ Κόντριγκτον ἀπὸ τὸν γάμο του μὲ τὴν Τζέιν Χὸλ εἶχε ἀποκτήσει τρεῖς γιούς, οἱ ὁποῖοι σταδιοδρόμησαν ὁ ἕνας στὸ στρατὸ καὶ οἱ ἄλλοι δύο στὸ πολεμικὸ ναυτικόν. Ὁ συνονόματος μικρότερος υἱὸς τοῦ ἔχασε τὴν ζωὴ του στὰ ἀνοιχτὰ τῆς Ὑδρας τὸ 1821, ὅταν τὸ μικρὸ ἰστιοφόρο στὸ ὁποῖο ἐπέβαινε ἔπεσε σὲ καταιγίδα.

Ὁ σὲρ Ἐντουαρντ Κόντριγκτον πέθανε στὸ Λονδίνο σὶς 28 Ἀπριλίου 1851, σὲ ἡλικία 81 ἐτῶν.

Στὸ κέντρο τῆς Ἀθήνας ὑπάρχει δρόμος ἀφιερωμένος στὸν Ἐντουαρντ Κόντριγκτον (Ὁδὸς Κοδριγκτώνος), ὅπως καὶ σὲ ἄλλες πόλεις τῆς Ἑλλάδος.

Αἰωνία ἡ μνήμη!

Ὁ τάφος τοῦ Κόντριγκτον
στὸ νεκροταφεῖο
στὸ Μπρόκγουντ στὴν Ἀγγλία.

(*) Πηγές: <https://el.wikipedia.org>, <https://www.sansimera.gr>, <https://cognoscooteam.gr> • Ἐπιμέλ. ἡμετ.